

Mededeelingen.

DORSCHVLEGELS EN DORSCHSTOKKEN. PRODUCTEN VAN IN NEDERLAND GEGROEID HOUT.

door

Dr Th. C. OUDEMANS.

Ik heb mij wel eens afgevraagd hoe het komt, dat de *dorschvlegel* op de Veluwe door den *dorschstok* geheel verdreven is. In vroeger jaren, laten wij zeggen een zestigtal jaren geleden, werd in dat deel van Nederland niet anders dan met den *dorschvlegel* gedorscht. Waar het dorschen met de hand nog niet geheel heeft moeten wijken voor het machinale dorschen, d.i. op kleine bedrijven, ziet men thans niet anders dan de *dorschstok* gebezigd. De oorzaak is zeker hierin gelegen, dat de vervaardiging van den *dorschstok* heel wat eenvoudiger is dan die van den *vlegel*. De bedoeling van dit artikeltje is, vast te leggen, hoe en van welke houtsoorten beide instrumenten gemaakt worden.

De *dorschvlegel* bestaat uit vier gedeelten: de eigenlijke *vlegel*, de *stok*, de *hoed*, en de verbinding tusschen den *vlegel* en den *hoed*. De *vlegel* is altijd gemaakt van gekloofd beukenhout, de *stok* liefst van lijsterbessenhout, doch ook wel van esschenhout, de *hoed* (dat is het gedeelte, waar de *stok* in draait en waar tevens een oog in zit voor de verbinding met den *vlegel*) is altijd van esschenhout. De verbinding tusschen den *hoed* en den *vlegel* wordt meestal tot stand gebracht door een leeren riem, veel beter en sterker echter door een palingvel. Het bewerkelijkste gedeelte van een *dorschvlegel* is de *hoed*. Deze wordt gemaakt van een stuk esschenhout van pl.m. 34 cm lang, 4 cm breed en 1½ cm dik. Aan beide zijden tot een lengte van 8 cm wordt dat met een guts 1 cm diep uitgehold, dan over een lengte van 3 cm naar binnen toe met een diepte van 1½ cm, waarna het middenstuk tot op 2 millimeter na uitgehold wordt. De middelste diepe uitholling dient om het einde van den *stok*, die knopvormig uitgesneden is, in te leggen. De *hoed* wordt nl., nadat die op bovengenoemde wijze uitgehold is en in kokend water gelegen heeft, dichtgevouwen om den *stok*. Met een stuk touw wordt de *hoed* nu dichtgebonden. De *stok* kan in den *hoed* ronddraaien. Het bovenste gedeelte van den *hoed*, dat zeer diep uitgesneden is, vormt na het dichtvouwen een rond oog, waardoor het leer of palingvel gestoken kan worden voor de verbinding met den *vlegel*.

Uit het bovenstaande ziet men, dat het vervaardigen van een *dorschvlegel* niet eenvoudig is. Bovendien moet men hem, als men hem tijdelijk niet gebruikt, goed verzorgen. Het oog van den *hoed* moet nl. van tijd tot tijd met olie ingesmeerd worden, omdat anders het hout te veel zou uitdrogen en barsten. Met den leeren riem of het palingvel is dat eveneens het geval.

Het maken van een dorschstok is veel eenvoudiger. Men neemt hiervoor een eiken spaartelg, die men rooit. Deze wordt ontdaan van de wortels, zoodanig dat onder aan het stamgedeelte de knotsvormige verdikking aan den stok blijft zitten. De dorschstok wordt afgekort op een totale lengte van 1.10 meter. Op het punt, waar de dorschstok een knik moet krijgen, laat men den stok in een vuur goed zwart branden. (Dit punt is 50 à 60 cm van het ondereinde.) Onmiddellijk daarna wordt het boompje in het bosch tusschen twee boomen in den gewenschten stand van den toekomstigen dorschstok geplaatst. Met twee touwen wordt het in dien stand vastgebonden. Na een paar maanden wordt het van de touwen ontdaan; het blijft nu denzelfden stand behouden. Nu wordt het boompje van de schors ontdaan en de dorschstok is gereed. Hij behoeft geen onderhoud.

Het lijkt mij wenschelijk, dat een volledige dorschvlegel bewaard wordt in het Landbouwmuseum: ik ben er van overtuigd, dat binnen niet al te langen tijd dit instrument nergens meer als gebruiksvoorwerp te vinden zal zijn.

Merkwaardig is, dat voor zoo'n eenvoudig landbouwwerktuig drie soorten hout noodig zijn (of waren!) om het te vervaardigen.

Hoewel de dorschstok, zooals gezegd, den dorschvlegel geheel verdrongen heeft, munt hij niet in alle opzichten uit boven laatstgenoemd instrument. Met een dorschvlegel slaat men namelijk lang niet zoo gauw het te dorschen product kapot als met den dorschstok. Dit komt omdat de vlegel door zijn losse verbinding aan den stok veerkrachtiger werkt. De dorschstok is een veel eenvoudiger instrument dan de vlegel; het eenige bezwaar is, dat hij in sommige gevallen niet zoo'n goed resultaat geeft.

„Schovenhorst", 8 Juni 1946.

Mededeelingen van de Nederlandsche Boschbouw-Vereeniging

NIEUWE LEDEN.

Het lidmaatschap van de in het vorige nummer genoemde personen, gaat in per 1 Juli 1946, evenals dat van de thans aangenomen nieuwe leden: Ir. J. G. G. Jelles, B 219, Zwollekerspel en Ir W. Horsting, Obrechtstraat 142, Arnhem, beiden N. O.-Indisch houtvester met verlof.

De donateur „Huis Bergh” N.V. te 's-Heerenberg is thans omgezet in een stichting: „Stichting tot instandhouding der goederen en rechten van het Huis Bergh”.

ADRESVERANDERINGEN.

Dr W. H. Diemont te Maastricht van de Burgemeester van Oppenstraat naar Graaf van Waldeckstraat 41.

Ir B. J. Grandjean te Nijverdal van Hulzen naar Bonteweg 69.

Dr K. Ebes van Rotterdam naar Midlaren p. a. A. v. d. Zijl.

BOSCHBRANDWEER.

Aan de ministers van Landbouw, V. en V. en van Binnenlandsche Zaken werden telegrammen gezonden van den volgenden inhoud: „De Nederlandsche Boschbouw Vereeniging in algemeene vergadering te Gieten bijeen om bij het Organiseeren van de vergadering ter kennis te brengen, dat het noodzakelijk is, om bij het Organiseeren van de boschbrandweer de boschbouwers in te schakelen”.

De Secretaris v. d. Ned. Boschbouw Vereeniging,
F. W. Burger.

MEDEDEELINGEN INZAKE DEN BOSCHBOUW, DE HOUTVOORZIENING EN DE JACHT.

Commissie herziening Boschbouwwetgeving.

Met het oog op de wenschelijkheid nieuwe wettelijke regelingen op het gebied van den boschbouw te treffen is ingesteld een Commissie Herziening Boschbouwwetgeving.

Het is de taak der Commissie op korten tefmijn een voorloopige regeling te treffen van de belangen van den boschbouw, welke in de plaats kan treden van het „Besluit Staatstoezicht op de Bosschen 1943”. Voorts is haar opgedragen voorstellen te doen voor een Boschwet, ter vervanging van de Boschwet 1922.

In de Commissie hebben zitting Dr J. A. van Steyn, Directeur van het Staatsboschbeheer te Utrecht (voorzitter); Jhr W. H. de Beaufort, Voorzitter van de Organisatie-commissie Boschbouw en voor de Stichting voor den Landbouw, te Maarn; Jhr Mr M. van de Goës van Naters te Wassenaar; Mr J. E. van Leeuwen, ambtenaar aan het Ministerie van Landbouw, Visscherij en Voedselvoorziening te 's-Gravenhage; Jhr H. L. J. M. van Rijckevorsel van Kessel, burgemeester van St. Oedenrode; Prof. A. te Wechel, Hoogleraar in den boschbouw aan de Landbouwhoogeschool te Wageningen.

Als secretarissen fungeren de heeren J. J. H. Bijdendijk, Hoofddcommissies aan het

Ministerie van Landbouw, Visscherij en Voedselvoorziening te 's-Gravenhage, en Ir W. H. Schenkenberg van Mierop, houtvester bij het Staatsboschbeheer te Utrecht.

Subsidie herbebossching.

Naar wij vernemen kan voor de bebosschingen met meereischende houtsoorten, door bemiddeling van het Staatsboschbeheer een toewijzing voor fosforbemesting verstrekt worden ten bedrage van 45 kg P_2O_5 per hectare. Dit komt gemiddeld overeen met een hoeveelheid van 300 kg Thomasslakkenmeel of 265 kg superfosfaat. De desbetreffende bonnen wijzen niet met name Thomasslakkenmeel toe. De belanghebbende moet zelf trachten deze meststof bij den handel te betrekken.

In de bebosschingsschema's is gerekend op 500 kg Thomasslakkenmeel, overeenkomstig het gebruik in normale tijden. Gezien de schaarschte van het product, moet nu echter met 300 kg worden volstaan.

Bij het opmaken der begrootingen houde men dus rekening met deze kleinere hoeveelheid.

Prijzenbeschikking gezaagd inlandsch naaldhout.

Artikel 1.

In deze beschikking wordt verstaan onder:

bekantrecht inlandsch naaldhout: naaldhout, afkomstig uit Nederland, in Nederland gezaagd tot bekantrecht hout in courante handelsmaten, met uitzondering van naaldhout, dat bestemd is om te worden verwerkt tot verpakkingsmateriaal;

deel- of plaathout: naaldhout, afkomstig uit Nederland, in Nederland eenmaal gezaagd tot deel- of plaathout, in normale afmetingen, met uitzondering van naaldhout, dat bestemd is om te worden verwerkt tot verpakkingsmateriaal.

Artikel 2.

De prijzen, waartegen bekantrecht inlandsch naaldhout aan verbruikers ten hoogste mag worden te koop aangeboden of verkocht, bedragen, ongeacht de lengte, dikte of breedte:

1. bij levering franco werk of opslagplaats van den verbruiker:
 - a. bij levering binnen een straal van 60 km gerekend van de plaats van vestiging van den verkooper af: f 133.— per m^3 ;
 - b. bij levering buiten den sub a vermelden straal van 60 km: f 133.— per m^3 , verhoogd met de wettelijk geoorloofde vrachtkosten;
2. bij levering op den wal of op wagon plaats van bestemming, respectievelijk zoo dicht mogelijk bij het werk: f 128,50 per m^3 inclusief laadkosten op en/of in vervoermiddel(en), vermeerderd met de wettelijk toelaatbare vrachtkosten voor het vervoer van de opslagplaats van den verkooper af;
3. indien het hout op verzoek van den verkooper door den verbruiker wordt afgehaald van de werf of opslagplaats van den verkooper: f 127.— per m^3 , geladen op en/of in vervoermiddel(en).

Artikel 3.

De verkoopers, bedoeld in art. 2, dienen bij het factureeren de Engelsche en/of Amsterdamsche maten om te rekenen in de maten van het metrieke stelsel, aan de hand van de tabellen, vermeld in artikel 4 van de Prijzenbeschikking Gezaagd Noord-Europeesch Naaldhout 1945.

Artikel 4.

De prijs, waartegen deel- of paalhout aan verbruikers ten hoogste mag worden aangeboden of verkocht, bedraagt, ongeacht de lengte, dikte of breedte: f 90.— per m^3 , gemeten aan de plaat halverwaan binnen de schors, bij levering af werf of opslagplaats van den verkooper, geladen op het vervoermiddel.

Artikel 5.

Bij levering van bekantrecht inlandsch naaldhout en van deel- of plaathout op andere dan de in de artikelen 2 en 4 genoemde condities mogen ten hoogste prijzen worden berekend, welke tot de in artikelen 2 en 4 genoemde in een redelijke verhouding staan.

Artikel 6.

Indien inlandsch naaldhout als deel- of plaathout wordt verkocht, doch eerst na verwerking tot bekantrecht inlandsch naaldhout door den verkooper wordt afgeleverd, wordt geacht, dat bekantrecht inlandsch naaldhout is verkocht en zijn de prijzen en condities, vermeld in artikel 2, van toepassing.

Artikel 7.

De Directeur-Generaal van de Prijzen kan in bijzondere gevallen afwijkingen van het in deze beschikking bepaalde vaststellen en deze schriftelijk ter kennis van de betrokkenen brengen.

Artikel 8.

De Prijzenbeschikking Gezaagd Inlandsch Naaldhout No. 1 wordt ingetrokken met ingang van den dag van in werking treden van deze beschikking.

Artikel 9.

Deze beschikking kan worden aangehaald als „Prijzenbeschikking Gezaagd Inlandsch Naaldhout 1946“.

Artikel 10.

Deze beschikking wordt geacht in werking te zijn getreden op 1 November 1945.

Commissie van Overleg voor het Landschapsherstel.

De Commissie van Overleg voor het Landschapsherstel heeft den heer C. M. van Koolwijk behalve voor Noord-Brabant, ook voor Limburg als supervisor aangesteld. Zijn adres is Valkenberg 7, Breda.

Prijzen van boschbessen.

Voor het seizoen 1946 zijn niet, zooals in vorige jaren het geval was, maximum prijzen voor boschbessen vastgesteld.

HET NIEUWE BOSCHBOUWPROEFSTATION.

De Nederlandsche Organisatie voor Toegepast Natuurwetenschappelijk Onderzoek heeft tot de oprichting van een Boschbouwproefstation met ingang van 1 Juli 1946 besloten. De boschbouwers in Nederland zullen dit besluit met instemming begroeten.

Op de laatste voorjaarsvergadering in Gieten heeft de heer Brantsma — naar aanleiding van desbetreffende mededeelingen van den voorzitter — naar voren gebracht, dat de Organisatie T.N.O. voor de financiering van het nieuwe proefstation rekent op een bijdrage van de boschbezitters. Men verwacht, dat deze financieele steun na de wettelijke bekrachtiging van de Stichting voor den Landbouw als publiekrechtelijke organisatie door dit lichaam zal worden verleend. In de overtuiging, dat de particuliere boschbezitters bij het nieuwe Boschbouwproefstation zeer geïnteresseerd zijn, stelde de heer Brantsma voor om dadelijk bij de oprichting hiervan te doen blijken door een geldelijke bijdrage. Om de gedachte te bepalen noemde hij daarbij een bedrag van tien cent per ha.

Ter herinnering van de aanwezigen en als opwekking voor degenen, die niet ter vergadering konden komen, wil het bestuur der Nederlandsche Boschbouw Vereeniging het bovenstaande voorstel gaarne onder de aandacht van onze lezers brengen en tevens wijzen op de mogelijkheid, bijdragen te storten of te doen overschrijven op postrekening 505971 van de Landbouw-Organisatie T.N.O. te 's Gravenhage met vermelding: Fonds ten bate van het Boschbouwproefstation.

STAATSBOSCHBEHEER.

Met ingang van 1 Mei 1946 zijn de boschwachterijen Ruinen en Staphorst van elkander gescheiden door de benoeming van afzonderlijke boschwachters. Daardoor is het mogelijk geworden „Staphorst” bij het ambtsgebied van den houtvester, te Zwolle te voegen, hetgeen thans bij beschikking van den minister van Landbouw is geschied.

VOORLOOPIGE NATUURBESCHERMINGSRAAD.

In aansluiting op het bericht van de instelling van een voorloopigen natuurbeschermingsraad wordt ons van officieele zijde medegedeeld, dat hiermede tegemoet wordt gekomen aan den wensch van vele natuurliefhebbers, de Regeering terzake te doen adviseeren door een lichaam, dat zich de behartiging van de belangen van ons natuur- en landschapsschoon ten doel heeft gesteld. De taak van de adviseurs voor de natuurbescherming, van de vogelwetcommissie inzake de vogelwet 1936, welke de Regeering slechts officieus van advies dienden, alsmede van de Commissie van advies inzake de monumenten van het Staatsboschbeheer wordt door den voorloopigen raad overgenomen. Tot de werkzaamheden van den voorloopigen natuurbeschermingsraad behoort voorts de voorbereiding van een wetsontwerp tot bescherming van de natuur en van het landschapsschoon. Hiermede zal worden gestreefd naar het samenvatten van de bestaande wetten op het gebied van de natuurbescherming in één wet, naar een wettelijke regeling van de bescherming van onze flora en naar het vaststellen van richtlijnen voor het beheer van de Rijksnatuurreservaten. Ook zal worden getracht de nieuwe vogelwet als een afzonderlijk deel in de nieuwe wet onder te brengen, en wel in overeenstemming met de nieuw te ontwerpen Jachtwet.

Boekbespreking

Rapport inzake gebiedsuitbreiding. Samengesteld door de annexatie-commissie van de Stichting voor den Landbouw 15 December 1945.

In een korte inleiding wordt gezegd, dat niet werd ingegaan op juridische, politieke en strategische overwegingen met betrekking tot de annexatie, doch dat het schadevergoedingsmotief de moreele basis is waarop het rapport steunt. Op grond hiervan wordt nagegaan welke gevolgen voor den landbouw aanhechting bij Nederland van West-Duitsch grensgebied zou hebben. Als gebied, dat eventueel voor annexatie in aanmerking komt, is de commissie uitgegaan van dat, samenvallende met de Deutsche „Kreise“: Jever-Varel, Wittmund, Norden, Emden, Aurich, Weener-Leer, Aschendorf-Hümmling, Meppen, Bentheim, Lingen, Steinfurt, Ahaus, Koesfeld, Borken, Rees, Kleef, Gelder en Neder-Meurs. Dit gebied beslaat een oppervlakte van 36% van Nederland tot een uitgestrektheid van 1.115.000 ha, waar in 1939 slechts woonden ruim 1.340.000 menschen. Het grondgebruik is als volgt:

landbouwgronden	625.000 ha
bosch	130.000 ha
onontgonnen veen	75.000 ha
andere woeste grond	285.000 ha

1.115.000 ha

Dr P. J. Bakker geeft een uitgebreide landschapsbeschrijving, Prof. Edelman een kort bodemkundig overzicht, Ir F. W. Malsch een beschouwing over boschbouw en houtproductie. Ten slotte wordt nog gehandeld over de waterschappen en de veenontginning. Daarnaast worden de Sociaal-economische problemen onder de loupe genomen. De commissie berekent, dat voor vestiging in het te annexeerende gebied dadelijk 40.000 landbouwers beschikbaar zijn, waarbij nog eenige duizenden min of meer betrouwbare Duitschers zouden kunnen worden getolereerd, terwijl rond 35.000 uitgezeten Duitschers nog zouden kunnen komen werken, waardoor de landbouwgronden zouden kunnen worden geëxploiteerd. Hoe minder Duitschers, hoe beter het bevolkingsoverschot uit Nederland zal kunnen worden opgevangen.

De heer Malsch verdeelt de boschoppervlakte in 70.000 ha naald- en 60.000 ha loofhout en berekent daaruit een jaarlijksche houtopbrengst van 175.000 m³ naald- en 120.000 m³ loofhout, totaal bijna 300.000 m³, zowat de helft van onze eigen productie. Het bebosschingspercentage is dan ook hooger dan bij ons, ongeveer 11. Voorts is er nog een ruime gelegenheid tot het stichten van bosch. Van de 360.000 ha woeste gronden meent de heer Malsch, dat er 175.000 zouden kunnen worden beboscht.

Wat het arbeidsvraagstuk betreft, komt hij op een 10.000 arbeiders, die geheel of gedeeltelijk werk in het bosch zullen vinden en daarvan hebben er 3.000 een volle dagtaak. De rest heeft slechts een vierde van een dagtaak, zoodat theoretisch bijna 5.000 volle arbeidskrachten beschikbaar behooren te zijn voor het bosch. Op deze krachten is bij de voorgaande berekening voor den landbouw niet gerekend. Het probleem wordt echter nog anders als we bedenken, dat volgens den heer Malsch nog 6 maal zooveel menschen werk vinden bij het vervoer en de bewerking van het hout in de houtindustrie. Daarvoor vermenigvuldigt hij de 10.000 met 7, maar m.i. zou de theoretische kleine 5.000 berekend op volle dagtaak met 7 moeten worden vermenigvuldigd om geen te overdreven beeld te schetsen en dus zou men niet moeten noemen 70.000 personen; maar 35.000, die direct of indirect door het bosch een bestaan kunnen vinden. Als men de gezinnen mee telt krijgt men natuurlijk veel meer. Waar de werkende menschen moeten worden gevonden als de Duitschers verdwijnen, wordt niet aangegeven. Alles zal slechts geleidelijk kunnen geschieden. Ook de ontginning tot bosch zal eerst, later bij bevolkingsaanwas kunnen plaats vinden. Voor de arbeidsmarkt kan dus het bosch in het eventueel te annexeerende gebied een belangrijke factor beteekenen.

Hoewel de gegevens nog slechts globaal en niet zeer nauwkeurig zijn, is het nuttig

deze berekeningen te maken, daar zij ons klaar voor oogen stellen, dat het te annexeren gebied geen houtoverschotten levert en evenals ons land ook voor een veelvoud van de voortbrenging op import zal zijn aangewezen. Desondanks — zoo zegt de schrijver — moet het mogelijk worden geacht zonder te groot nadeel voor de boschbedrijven gedurende den tijd, dat de invoer in Nederland nog moeilijkheden ondervindt hout uit die gebieden naar ons land te vervoeren. Trouwens dit gebeurde reeds ten behoeve van ons land met den aankoop van 200.000 m³ mijnhout in dat gebied. Of dit echter zonder te veel schade voor de boschbedrijven is geschied valt m.i. te betwijfelen, gezien de resultaten in ons eigen land. Jammer (of moeten we zeggen gelukkig), dat we er niet zoo gemakkelijk eens kunnen gaan kijken. F. B.

Uit de Pers.

(Uitkijk, 11 Mei 1946).

EEN BOS ALS DODENGEDENKTEKEN.

Na de eerste wereldoorlog begonnen verschillende Italiaanse gemeenten de gesneuvelden uit die gemeenten te eren door de aanleg van cypressenlanen, waarvan elke boom de naam van een der gesneuvelden droeg.

Thans zijn, in de Verenigde Staten een afgevaardigde en een senator op het idee gekomen, een geheel bos in Missouri aan de nagedachtenis der gevallen Amerikaanse militairen te wijden. Ook hier zouden de bomen de namen en adressen der gesneuvelden dragen, terwijl op de stammen der steeds groene naaldbomen bordjes zouden worden aangebracht met opschriften die de gevallen verheerlijkten.

Referaten.

RUBRIEK 1. Algemeen (waaronder wetenschap, verenigingswezen, onderwijs, voorlichting, onderzoekswezen, bibliographie, monografieën enz.).

De film als propagandamiddel voor toenemende houtvoortbrenging. Red. Skogen 2, 26—27, 1946.

Uit eenige filmserieën zijn 6 platen met beschrijving in „Skogen” afgedrukt, genomen zoowel in het zuiden als in het noorden van Zweden.

1. Men ziet het ongerepte natuurbosch zooals dit in de reservaten nog te vinden is.
2. Vervolgens het sterk gedunde oude bosch voor prima stamvorm, met onderplanting of natuurlijke bezaaiing.
3. Het dunningshout wordt in meilers verwerkt tot houtskool.
4. Op de meren worden in den winter op het ijs de houtvloten klaargemaakt voor de zagerijen.
5. De kwekerij voor boschplantsoen heeft een belangrijke beteekenis bij de herstelling van bosch.
6. Balen verpakte houtstof en andere fabrieksprodukten worden op dekschuiten naar de zeeschepen gebracht.

Wanneer de opname van deze film periodiek wordt voortgezet, zoo krijgt men voor de toekomst een goed inzicht in de gevolgen van boschverpleging.

Hoewel de boschbouw in Zweden door klimaat en grondsoort afwijkt van de onze, komt bij het aanschouwen van deze platen toch de wensch naar voren, dat ook voor onzen boschbouw de gevolgen van moderne boschverpleging door filmvertooning moesten worden vastgelegd. De overtuigende leer methode door de film overtreft ieder andere door het opwekken der belangstelling.

B. S.

RUBRIEK 3. Houtteelt (waaronder biologie der houtgewassen, systematiek en zaai-teelt).

Zaaibedden in Zuid Zweden. Red. Skogen, nr. 23, 366—368, 1945.

Wat betreft de behandeling en bemesting van zaaibedden voor boschplantsoen, zij in de eerste plaats gewezen op de maatregelen, die genomen moeten worden om bij droogteperiodes de grond vochtig te kunnen houden. Ook daarvoor is bemesting der zaaibedden noodzakelijk. Ieder vierde jaar moet het bed ontruimd en opnieuw bemest worden met stal mest en zoo noodig eenige kalk.

Vóór het zaaien geeft men voorts fosforzuur en kali, liefst gemengd in de compost aarde en wel eenige weken vóór het uitzaaien of het verplanten. Korrelbemesting is beter dan éénsoortige kunstmest.

Eenjarige beuk bijvoorbeeld, eischt meer voedsel dan een zelfde oppervlakte rogge. Genomen proeven hebben aangetoond, dat gezaaid boschplantsoen in de eerste jaren meer voedsel opneemt dan in later jaren. Om die reden is het wenschelijk een goede composthoop aan te leggen, om de zaaibedden aan te vullen. Het streven moet zijn een krachtig maar korte beworteling en ook de planten kort maar krachtig ontwikkeld, waarom de bemesting vooral in de bovenste grondlaag behoort te worden gehouden.

Naaldhoutzaad moet steeds dicht gezaaid worden, opdat de plantjes in het volle licht niet breed uit kunnen groeien.

Aan het wieden van onkruid moet steeds nauwgezet de hand worden gehouden.

B. S.

RUBRIEK 6. Boschuishoudkunde (waaronder arbeid, beheer, handel, recht en wetgeving).

Die forstlichen Verhältnisse des Kantons Tessin. H. E i s e l i n, Kantonsforstinspektor. Schweiz. Z. f. F. 10, 229—249, 1945.

De totale oppervlakte boschgrond in het Kanton Tessino bedraagt 82.000 ha, de onproductieve boschgronden inbegrepen. Zuiver bosch en boschweide is er 68.000 ha.

Typisch voor Midden- en Zuid-Tessino is de tamme kastanje. Deze komt zeer algemeen op hoogten van 200—900 m voor. Naar schatting is er 8.800 ha opgaand kastanjesbosch. Volgens de nieuwste opname staan daar 860.000 boomen met stammen van meer dan 20 cm dikte. Er zijn zware exemplaren onder, die in den bloeitijd een prachtig gezicht opleveren. Behalve in Tessino zijn er nog 100.000 boomen in de Kantons Graubünden, Wallis en Waadt en kleine hoeveelheden in Luzern en Uri. De kastanjeboomen zijn meest particulier bezit en het karr voorkomen, dat boomen en grond niet van denzelfden eigenaar zijn.

De opbrengst aan vruchten is niet gering en wordt voor het afgelopen jaar geschat op 10.000 Doppelzentner ($\approx 1.000.000$ kg). De opbrengst van een ha kastanjesbosch kan tot op eene hoogte van 700 m boven de zee ongeveer 2.700 kg bedragen en op grootere hoogte 1.500 kg bij 45 boomen per ha. Sedert jaren worden vooral jonge boomen geënt met soorten die groote vruchten dragen. Deze soorten komen uit de Pyreëeën en uit de provincies Cunco en Turijn. De uitkomsten waren goed.

De looistoffabrieken, die belang bij de teelt der kastanjes hebben geven voor nieuwe aanplanting een subsidie van 10.000 franken. Naast de vrucht is de looistof namelijk een belangrijk product. Het kastanjehakhout is eveneens van groote beteekenis, vooral voor den landbouw- en tuinbouw. Kaalslag wordt hier niet bij toegepast. De opbrengsten loopen zeer sterk uiteen, vooral door toedoen van de geiten. De gemiddelde jaarlijksche bijgroei bedraagt per ha 2—8 m³.

Soms komt de kastanje gemengd met eik voor, terwijl hier ook worden aangetroffen *Ostrya* (Hopfenbuche), eschdoorn, iep, haagbeuk, moseik, *Celtis* (Zürgelbaum), *Diospyros*, Manna-esch, plataan enz. De populieren zijn tijdens den oorlog alle geveld. Men zal voor de herbeplanting in hoofdzaak de Yverdonpopulier gebruiken.

Boven het kastanjesbosch komt de „*Montanregion*”, het gebied van den beuk, meest met berk gemengd. Beide worden als hakhout (zoogenaamd geplenterd hakhout) behandeld. De gemiddelde bijgroei per ha bedroeg hoogstens 9,2 m³ en tenminste 5,5 m³. Flury heeft aanbevolen deze beukenhakhoutbosschen te doorplanten met groepen lork en den.

Boven de „*Montanregion*” ligt de *Subalpine Region*. Hier heerscht de spar. De zilveren komt er minder voor. Van goede kwaliteit zijn de lorken, meest gemengd met spar, maar ook wel in zuiveren opstand en in de laagte gemengd met kastanje. *Pinus Cembra* is slechts over kleine oppervlakte te vinden. Verder vindt men er nog goede ongemengde bosschen van den groveden.

Een groot gevaar voor de bosschen is het vuur, meestal door onvoorzichtigheid en nalatigheid veroorzaakt. De organisatie van de boschbrandweer is de taak van het gemeentebestuur. Bezitters van bosschen en gebouwen die door het optreden van de brandweer gered werden kunnen verplicht worden tot de bluschkosten bij te dragen.

Eene andere moeilijke kwestie is de geitenhouderij. Er zijn in Tessino nog 36.000 geiten. Afschaffen kan men ze niet, want dan kunnen de hoog en steil gelegen weidgronden niet meer nuttig worden gebruikt. Jammer is het, dat rijke boeren dikwijls groote kudden geiten houden. Het aantal te houden geiten moet voor ieder gezin worden vastgesteld. De schade der 14.000 schapen is gering. Ze weiden meest in het hoogere geberge en gaan niet graag in het bosch.

RUBRIEK 7. Boschbedrijfsregeling (waaronder houtmeetkunde, renterekening en rentabiliteitsleer).

Reboisement. O.G.M. Bull. S. F. Franche-Comté etc. 10, 380—383, 1945.

De herbebossching van onvruchtbare gronden is een belangrijk vraagstuk. Het hangt geheel samen met de rentabiliteit van het boschbedrijf op deze gronden. De staat bevindt zich in gunstiger omstandigheden dan de particulieren; hij behoeft noch belastingen noch successierechten te betalen.

Allereerst is het noodig de beplantingskosten tot een minimum terug te brengen. Men heeft kunnen waarnemen, dat het plantsoen in den loop der jaren steeds duurder is geworden. De verhouding van den plantsoenprijs, en den prijs van het hout per kubieken meter is steeds gestegen. De plantsoenkosten zouden kunnen worden gedrukt door het oprichten van coöperatieve kwekerijen. Ook de kosten van onderhoud en bewaking zouden door coöperatieve maatregelen kunnen worden verminderd.

Het vraagstuk van de herbebossching zal alleen kunnen worden opgelost, wanneer het gelukt de bebossching rendabel te maken.

A. S.